

На основу члана 38. став 5. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09),
Министар пољопривреде, шумарства и водопривреде, уз сагласност министра здравља, доноси

ПРАВИЛНИК

о начину успостављања и организације система брзог обавештавања и узбуњивања за безбедност хране и хране за животиње

"Службени гласник РС", број 62 од 16. јула 2013.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописује начин успостављања и организација система брзог обавештавања и узбуњивања за безбедност хране и хране за животиње (у даљем тексту: Систем брзог обавештавања и узбуњивања).

Циљ

Члан 2.

Циљ овог правилника је да обезбеди успостављање Система брзог обавештавања и узбуњивања на територији Републике Србије, као и укључивање тог система у систем брзог обавештавања за безбедност хране или хране за животиње Европске уније или на међународном нивоу, у складу са међународним споразумом и законом којим се уређује безбедност хране (у даљем тексту: закон).

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) *EU RASFF* (енг. Rapid Alert System for Food and Feed) је систем брзог узбуњивања и обавештавања за храну и храну за животиње, који је успостављен као мрежа за извештавање о директној или индиректној опасности за здравље људи која потиче од хране и хране за животиње у Европској унији;
- 2) *EU RASFF* обавештење је информација са подацима о директном или индиректном ризику у храни, храни за животиње и материјалима који долазе у контакт са храном, коју издаје Европска комисија;
- 3) *инцидент* је околност или догађај који се односи на утврђивање директне или индиректне опасности која представља директан ризик за здравље људи и животиња;
- 4) *INFOSAN* (енг. The International Food Safety Authorities Network) је глобална мрежа националних органа надлежних за безбедност хране која служи као мрежа за размену информација везаних за безбедност хране, а која побољшава сарадњу на националном и међународном нивоу;
- 5) *контакт тачка* је организациона јединица у надлежном органу која је укључена у Систем обавештавања и узбуњивања у складу са овим правилником;
- 6) *Национална контакт тачка* је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за ветерину, која управља Системом обавештавања и узбуњивања и која у оквиру успостављеног централног информационог система размењује податке са другим институцијама које учествују у процени и управљању ризику у Републици Србији, као и релевантним институцијама у иностранству;
- 7) *RASFF обавештење* је информација са подацима о директном или индиректном ризику у храни, храни за животиње и материјалима који долазе у контакт са храном коју, у оквиру Система брзог обавештавања и узбуњивања, доставља Национална контакт тачка, или контакт тачка;
- 8) *опасност* је биолошка, хемијска или физичка опасност у храни, храни за животиње и/или материјалима који долазе у контакт са храном и храном за животиње или стање хране, хране за животиње и/или материјала који долазе у контакт са храном и храном за животиње, која може штетно да делује на здравље људи и животиња;

9) *опозив хране* је уклањање са тржишта хране, хране за животиње или материјала који долазе у контакт са храном или храном за животиње, који нису безбедни, укључујући храну и храну за животиње која је стављена у промет до крајњег потрошача;

10) *повлачење* је уклањање из промета хране, хране за животиње или материјала који долазе у контакт са храном или храном за животиње, који нису безбедни, укључујући уклањање из промет на мало, а у промету није дошла до крајњег потрошача;

11) *RAPEX* је систем брзе размене информација између држава чланица Европске уније о мерама и активностима које се предузимају у вези са озбиљним ризиком које опасан производ представља за здравље и безбедност потрошача;

12) *RASFF портал* је онлајн апликација, која садржи обавештење са подацима о новим случајевима о ризику за здравље, откривеним у храни и храни за животиње. Корисницима су доступне информације о врсти опасности и земљи порекла опасности;

13) *ризик* је фактор вероватноће штетног утицаја на здравље и озбиљност тог утицаја, као последице постојања директне или индиректне опасности за здравље људи и животиња, који може бити изазван храном или храном за животиње или материјалима који долазе у контакт са храном или храном за животиње;

14) *субјект у пословању храном или храном за животиње* је правно или физичко лице, односно предузетник, одговорно за испуњење законских услова за пословање храном или храном за животиње којом управља.

Примена

Члан 4.

Овај правилник се примењује у случају појаве директног или индиректног ризика за здравље људи и животиња чији је узрок храна или храна за животиње (у даљем тексту: директни или индиректни ризик за здравље), и то:

- 1) када је утврђена опасност у храни или храни за животиње;
- 2) када није утврђена опасност у храни или храни за животиње, али постоје одговарајући научни подаци који указују на везу између њихове употребе и појаве штетног утицаја на здравље људи, односно животиња;
- 3) ради примене начела предострожности у складу са законом.

II. НАЧИН УСПОСТАВЉАЊА И ОРГАНИЗАЦИЈА СИСТЕМА БРЗОГ ОБАВЕШТАВАЊА И УЗБУЊИВАЊА

1. Циљ успостављања Система брзог обавештавања и узбуњивања

Члан 5.

Систем брзог обавештавања и узбуњивања успоставља се на територији Републике Србије као мрежа за извештавање о директном или индиректном ризику за здравље.

Извештавање из става 1. овог члана обухвата усклађене активности које се односе на континуирану размену RASFF обавештења и других обавештења и података са другим институцијама које учествују у процени и управљању ризиком у Републици Србији и са релевантним институцијама у иностранству.

Систем брзог обавештавања и узбуњивања обезбеђује брзи проток информација и достављање података о службеним контролама и о предузимању одговарајућих контролних активности и/или мера.

2. RASFF обавештење

Члан 6.

RASFF обавештење садржи информације које се односе на:

- 1) храну или храну за животиње која је узрок опасности за здравље људи или животиња;
- 2) појаву озбиљне болести људи или животиња која може бити повезана са употребом хране и хране за животиње;
- 3) информације достављене од стране субјекта у пословању храном и храном за животиње у погледу услова хигијене хране и хране за животиње, које указују на опасност за здравље људи и животиња.

Директан или индиректан ризик за здравље представља храна или храна за животиње из става 1. овог члана, која садржи:

- 1) супстанце које су забрањене у складу са посебним прописом којим се уређују резидуе у области ветеринарства;
- 2) резидуе средстава за заштиту биља, или садржи резидуе које прелазе максимално дозвољене количине, утврђене посебним прописом којим се уређују остаци средстава за заштиту биља;
- 3) супстанце које су канцерогене, мутагене или тератогене или ако садржај ових супстанци прелази максимално дозвољене количине, утврђене посебним прописима којима се уређује производња и промет опасних материја;
- 4) плесни, микотоксине, бактерије, односно њихове токсине, алге, паразите, вирусе или њихове метаболите, који својом природом, количином или присуством приона могу представљати ризик за здравље људи;
- 5) радиоактивне кумулативне елементе који прелазе максимално дозвољене количине утврђене посебним прописом којим се уређује заштита од јонизујућег зрачења;
- 6) генетски модификовану храну за коју није издата дозвола у складу са посебним прописом којим се уређују генетски модификовани организми;
- 7) нову храну за коју није издата дозвола у складу са законом;
- 8) састојке који нису дозвољени у дијететским производима, дечијој храни, дијететским суплементима, адитивима, аромама, ензимским препаратима и помоћним средствима у складу са законом;
- 9) страно тело чије присуство конзумацијом хране може да доведе до физичке повреде;
- 10) друге супстанце и производе за које надлежни орган сматра да представљају директан или индиректан ризик за здравље, укључујући и материјале чија је производња, промет и употреба утврђена посебним прописом којим се уређују предмети опште употребе, а који долазе у контакт са храном (у даљем тексту: материјали који долазе у контакт са храном).

Члан 7.

RASFF обавештење сачињава се на основу информација о инциденту, односно директном или индиректном ризику за здравље, које може да достави орган надлежан за спровођење службене контроле, лабораторија која обавља послове у области безбедности хране, као и субјект у пословању храном и храном за животиње, у складу са законом и овим правилником.

RASFF обавештење сачињава се и на основу EU RASFF обавештења у складу са законом и овим правилником.

3. Организација Система брзог обавештавања и упозоравања

Национална контакт тачка

Члан 8.

Системом брзог обавештавања и упозоравања управља Национална контакт тачка у складу са законом и овим правилником.

Управљање из става 1. овог правилника, обухвата:

- 1) примање информација о инциденту, односно директном или индиректном ризику за здравље;
- 2) обраду обавештења и тражење мишљења о процени ризика од Стручног савета за процену ризика у области безбедности хране (у даљем тексту: Савет), ако је то потребно;
- 3) припрему, издавање и достављање обавештења, одговорној контакт тачки;
- 4) сакупљање података од стране контакт тачака, као и стручних мишљења од стране Савета из области која је предмет обавештења;
- 5) координацију активности које се спроводе преко контакт тачке.

Активности из става 2. тачка 5) овог члана односе се на:

- 1) достављање примљених обавештења од стране Националне контакт тачке надлежној инспекцији;
- 2) достављање обавештења стручњацима из одговарајуће области, који предлажу потребне активности и мере, ако је то потребно;
- 3) прикупљање података за припрему обавештења и извештаја и њихово достављање Националној контакт тачки;

4) спровођење потребних контролних активности и/или мера у вези примљеног обавештења.

Контакт тачка

Члан 9.

Контакт тачке у Систему брзог обавештавања и узбуђивања у оквиру министарства надлежног за послове пољопривреде и министарства надлежног за послове здравља, јесу:

- 1) за храну животињског порекла и храну за животиње – ветеринарска инспекција и гранична ветеринарска инспекција;
- 2) за храну биљног порекла – пољопривредна инспекција, фитосанитарна инспекција и гранична фитосанитарна инспекција;
- 3) за материјале који долазе у контакт са храном, као и за храну која је у складу са законом под контролом министарства надлежног за послове здравља – санитарна инспекција.

Контакт тачка је и министарство надлежно за послове трговине – послови тржишне инспекције и повезивање са RAPEX, у складу са посебним прописом којим се уређује општа безбедност производа.

У случају потребе у оквиру Система брзог обавештавања и узбуђивања, успоставља се и сарадња са министарством надлежним за унутрашње послове, министарством надлежним за одбрану, министарством надлежним за послове царине, у складу са посебним прописима.

4. Размена обавештења и података

а) Начин размене обавештења

Члан 10.

Размена обавештења, у зависности од ризика, обавља се између Националне контакт и контакт тачака преко RASFF обавештења, и то као:

- 1) RASFF – Упозорење;
- 2) RASFF – Информација;
- 3) RASFF – Одбијање на граници;
- 4) RASFF – Новости;
- 5) RASFF – Додатно обавештење.

RASFF – Упозорење

Члан 11.

У случају да се стави у промет храна и храна за животиње која представља директан или индиректан ризик за здравље, при чему је потребно хитно предузимање контролних активности и/или мера, доставља се RASFF – Упозорење на обрасцу који је дат у Прилогу 1 – RASFF – Упозорење (у даљем тексту: Прилог 1), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Обавештење из става 1. овог члана Национална контакт тачка, без одлагања, доставља надлежној контакт тачки као и у случају да то обавештење не садржи све податке из Прилога 1. овог правилника.

Подаци који морају одмах да се доставе су информације о храни или храни за животиње на коју се односи обавештење, као и подаци о ризику који идентификована опасност представља за здравље људи и животиња.

Ако се RASFF – Упозорење доставља ван радног времена, обавезан је контакт свих учесника у Систему брзог обавештавања и узбуђивања, и то путем телефона предвиђеног за хитне ситуације.

По пријему обавештења из става 1. овог члана, надлежни орган хитно врши опозив хране, као и контролне активности и/или мере у складу са законом.

RASFF – Информација

Члан 12.

Када се у храни и храни за животиње утврди директан или индиректан ризик за здравље, а та храна није стављена у промет, доставља се RASFF – Информација на обрасцу који је дат у Прилогу 2 – RASFF – Информација (у даљем тексту: Прилог 2), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Обавештење из става 1. овог члана Национална контакт тачка, без одлагања, доставља надлежној контакт тачки и у случају да то обавештење не садржи све податке из Прилога 1. овог правилника.

У случају да се Националној контакт тачки достави EU RASFF обавештење, и то као RASFF – информација о директном или индиректном ризику за здравље људи и животиња у држави чланици Европске уније, прослеђује се контакт тачкама, али се не захтева хитно предузимање мера.

Ако Национална контакт тачка, у случају из ст. 1. и 3. овог члана, има додатне информације да храна или храна за животиње представља директан или индиректан ризик за здравље и да је потребно хитно предузимање контролних активности и/или мера, може да уместо RASFF – Информација достави RASFF – Упозорење.

RASFF – Одбијање на граници

Члан 13.

Када се на граничном прелазу Републике Србије забрани увоз пошиљке хране или хране за животиње, за коју је испитивањем утврђено да представља ризик за здравље, доставља се RASFF – Одбијање на граници, на обрасцу који је дат у Прилогу 3 – RASFF – Одбијање на граници (у даљем тексту: Прилог 3), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део.

Обавештење из става 1. овог члана доставља Национална контакт тачка свим граничним прелазима, како би се појачала контрола и спречио улазак пошиљке на другом граничном прелазу.

Ако гранична инспекција на граничном прелазу испитивањем утврди да пошиљка хране или хране за животиње представља ризик за здравље људи, преко контакт тачке доставља се Националној контакт тачки одговарајућа документација.

RASFF – Новости

Члан 14.

У случају да Национална контакт тачка добије нову информацију која се односи на безбедност хране или хране за животиње за коју се сматра да је од интереса за спровођење службене контроле, таква информација се доставља као RASFF – Новости.

RASFF – Додатно обавештење

Члан 15.

Када се појаве било какве додатне информације које се односе на безбедност хране или хране за животиње, а у вези су са издатим првим обавештењима из чл. 11, 12. и 13. овог правилника (у даљем тексту: прво обавештење), доставља се RASFF – Додатно обавештење на обрасцима из Прилога 1, 2 и 3. овог правилника, који садрже те додатне информације.

Обавештење из става 1. овог члана доставља се, без одлагања, контакт тачки.

Ако су по пријему првог обавештења, надлежни органи предузели одређене активности и/или мере у складу са законом, о томе шаљу детаљне податке у складу са ставом 1. овог члана.

Ако су активности и/или мере из става 3. овог члана обухватале задржавање или враћање хране или хране за животиње у земљу порекла, надлежни орган доставља одговарајуће информације о враћеној храни, односно храни за животиње, осим ако те информације нису већ укључене у прво обавештење.

б) Начин верификације обавештења

Члан 16.

Пре достављања обавештења из члана 10. овог правилника врши се:

- 1) провера података у обавештењу (да ли су одговарајући, потпуни и читки);
- 2) провера правног основа наведеног у обавештењу за утврђену неусаглашеност са прописима из члана 6. став 2. овог правилника;
- 3) провера усклађености тих обавештења са захтевима наведеним у овом правилнику;

4) идентификација субјекта у пословању храном, и/или опасности и/или земље, који се понављају у односу на прво обавештење.

в) Добијање EU RASFF обавештења и других података

Члан 17.

У случају да Национална контакт тачка добије EU RASFF обавештење и друге податке од стране релевантних институција из иностранства, врши се њихова обрада и, ако је то потребно, тражи мишљење о процени ризика.

На основу обавештења и података из става 1. овог члана сачињава се одговарајуће RASFF обавештење из члана 10. овог правилника и доставља се надлежној контакт тачки.

г) Добијање обавештења о инциденту и RASFF обавештења

Члан 18.

У случају инцидента на територији Републике Србије, када храна или храна за животиње представља директан или индиректан ризик за здравље, а стављена је у промет и напустила је, односно постоји могућност да напусти територију Републике Србије, на основу информација од стране субјекта из члана 7. став 1. овог правилника, сачињава се RASFF обавештење од стране контакт тачке.

Обавештење о инциденту из става 1. овог члана доставља се Националној контакт тачки у виду RASFF – Упозорења.

У случају потребе, Национална контакт тачка у сарадњи са контакт тачком прикупља податке који се односе на:

1) храну или храну за животиње (врста/категорија хране, назив хране, трговачки назив, рок употребе, ознака производне партије/лота, порекло хране и хране за животиње, листа дистрибуције врсте и броја паковања производа, количина, сертификати за увезену храну и храну за животиње);

2) субјекте у пословању храном (назив, адреса, земља порекла, телефон, факс), укључујући број одобрења, односно регистрације објекта);

3) резултате лабораторијских испитивања;

4) природу и обим било које болести повезане са храном или храном за животиње која је предмет обавештења;

5) контролне активности и/или мере које је предузео орган надлежан за спровођење службене контроле;

6) активности и мере предузете од стране субјекта у пословању храном или храном за животиње;

7) остале релевантне информације.

На основу обавештења из става 2. овог члана, односно података из става 3. овог члана, доставља се Европској комисији одговарајуће обавештење из члана 10. овог правилника од стране Националне контакт тачке.

д) Повлачење, измене и допуна обавештења

Члан 19.

Свако обавештење може да буде повучено, ако је неосновано или нетачно.

ђ) Престанак директног или индиректног ризика за здравље

Члан 20.

О престанку директног или индиректног ризика за здравље, као и о предузетим потребним контролним активностима и/или мерама, обавештавају се контакт тачке од стране Националне контакт тачке.

е) Начин прослеђивања обавештења и података

Члан 21.

Комуникација и размена обавештења и података у оквиру успостављеног централног информационог система обавља се путем електронске поште.

У случају нефункционисања система обавештавања путем електронске поште, обавештења и подаци размењују се путем телефакса и телефона.

Национална контакт тачка и контакт тачка су доступне за комуникацију и размену обавештења и података 24 сата, седам дана у недељи.

III. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 22.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-00077/2013-09

У Београду, 11. јула 2013. године

Министар,

Горан Кнежевић, с.р.

Прилог 1 - Систем брзог обавештавања и узбуњивања за безбедност хране или хране за животиње RASFF - УПОЗОРЕЊЕ

Прилог 2 - Систем брзог обавештавања и узбуњивања за безбедност хране или хране за животиње RASFF - ИНФОРМАЦИЈА

Прилог 3 - Систем брзог обавештавања и узбуњивања за безбедност хране или хране за животиње RASFF - ОДБИЈАЊЕ НА ГРАНИЦИ